

SAMENVATTING

APETRA - Uitvoering van de opdrachten van openbare dienst in 2017

APETRA staat in voor het aanhouden van de minimumvoorraad ruwe aardolie of aardolieproducten van België. Volgens de Europese richtlijn 2009/119/EG en de overeenkomstige Belgische wetgeving moet de voorraadplicht aan ruwe aardolie en aardolieproducten worden berekend op basis van de netto-invoer van die producten in het vorige jaar. De berekening van de voorraadplicht hangt daarnaast ook af van de gemiddelde naftaopbrengst in het vorige jaar. De gemiddelde naftaopbrengst is de productie van nafta (een aardoliedestillaat) door de raffinaderijen, gedeeld door de hoeveelheid aardolie die zij in het raffinageproces inbrengen. Als dat gemiddelde hoger is dan 7 % legt de richtlijn een andere berekeningsmethode van de voorraadplicht op, waardoor de voorraadplicht van België aanzienlijk lager wordt. Dit was het geval in 2017 (en niet in 2016) waarbij de voorraadplicht met 26,2 % daalde.

Een dergelijke onstabiele voorraadplicht is zeer moeilijk beheersbaar. Het zorgt ervoor dat APETRA geen langetermijnstrategie kan bepalen.

De Europese wetgever heeft aanvaard dat een onstabiele voorraadplicht moet worden vermeden en heeft in 2018 de berekening van de voorraadplicht aangepast. Europa schaft vanaf het voorraadjaar 2020 de 7 %-drempel af. België (en de overige EU-landen) kan vanaf dan altijd de meest voordelige berekening volgen die alleen van toepassing was als de gemiddelde naftaopbrengst boven de 7 % lag. De aanpassing leidt op die manier tot een stabielere voorraadplicht.

Ondertussen heeft ook het Internationaal Energie-Agentschap (IEA) aangekondigd dat het de internationale voorraadverplichting zal evalueren. Het is momenteel onduidelijk of het IEA effectief de verplichting zal aanpassen en of dit een impact kan of zal hebben op de noodvoorraad die België moet aanhouden.

Eind 2017 voldeed APETRA volledig aan de (lage) voorraadplicht volgens de Europese richtlijn. De strategische voorraad bedroeg eind 2017 3.523.881 ton ruwe aardolie-equivalent (rae) of 100,9 % van de opgelegde voorraadplicht. APETRA hield in 2017 haar eigen voorraad stabiel. Daarnaast verkocht APETRA tickets op de eigen voorraad.

Het initiële beheerscontract van APETRA met de Belgische Staat werd in 2012 verlengd totdat een nieuw beheerscontract in werking zal treden. De minister van Energie heeft in 2017 nog steeds geen stappen ondernomen om een nieuw contract op te stellen omdat er op een actualisering van het oliecrisisbeleid wordt gewacht.

APETRA voerde in 2017 haar taken van openbare dienst uit conform de regelgeving, waaronder ook die op de overheidsopdrachten.

De Belgische regelgeving bevatte tot voor kort nog geen nationale procedures om de voorraad aan te spreken in geval van crisis. De FOD Economie en APETRA hebben in 2016 de eerste twee ontwerpen van koninklijk besluit opgesteld om het oliecrisisbeleid te actualiseren. Deze ontwerp teksten werden eind 2018 en begin 2019 goedgekeurd en gepubliceerd. De stuurgroep moet nu nog twee andere punten in besluiten vertalen. Het Rekenhof dringt er bij de beleidsverantwoordelijken op aan de verdere actualisering zo vlug mogelijk af te ronden.

Tegenover het einde van 2016 stegen de marktolieprijzen waardoor APETRA de voorraden op 31 december 2017 met 87,9 miljoen euro kon herwaarderen. Daardoor realiseerde APETRA een winst van 112,2 miljoen euro. Het ESR-resultaat 2017 van APETRA – dat geen rekening houdt met de voorraadwijziging, de afschrijvingen en de herwaardering van de voorraad – bedraagt 24,5 miljoen euro.

De Algemene Directie Energie van de FOD Economie heeft een beschrijving van de controleprocedure op de volledigheid van de bijdragen aan APETRA opgemaakt. De Algemene Directie Energie vergelijkt de hoeveelheden die volgens APETRA in verbruik werden gesteld met de hoeveelheden die volgens de FOD Financiën in verbruik werden gesteld en aan accijnzen werden onderworpen. Ze stelt nog steeds verschillen vast per individuele bijdrageplichtige.

De APETRA-bijdrage hangt af van de evolutie van de aardolieprijzen. Er is geen minimale APETRA-bijdrage of *floor* in de wet vastgelegd. Daardoor verminderen de ontvangsten en het resultaat aanzienlijk als de aardolieprijzen sterk dalen. APETRA wil haar schulden op middellange termijn volledig afbouwen en stelt dat hiervoor waarschijnlijk een hervorming van de APETRA-bijdrage is vereist. Ze acht de invoering van een minimale bijdrage, die ook rekening houdt met een beoogde schuldafbouw, wenselijk.

APETRA raamt in haar ondernemingsplan 2019 dat ze op basis van de huidige APETRA-bijdragen haar leningen jaarlijks maar met 20 miljoen euro kan afbouwen. Voor de herfinanciering van de leningen kan ze wel een beroep doen op het Agentschap van de Schuld. De minister van Energie heeft tot op heden geen bijkomende maatregelen genomen waardoor APETRA haar schuld vlugger kan afbouwen.

Het College van Commissarissen heeft een verklaring zonder voorbehoud opgesteld over de jaarrekening 2017 van APETRA.